

Maar ook hij zal nog dees' dag
aan des Meesters voeten weenen,
dien hij schuld belijden mag,
die vergoing wil verleenēn!
Jezus neemt den boeking aan!
daartoe is Hij opgestaan!

O! op Emmaus pad te zaam
diep bedroefde wandelaren!
u, vereenigd in Zijn naam,
komt Hij-zelf de Schrift verklaren!
Welk een blijdschap grijpt u aan!
Izere! Heil is opgestaan!

Heilige schaar! geloof-ge nu?
Jezus-zelve brengt u vrede!
Jezus-ademt over u,
en Hij deelt Zijn Geest u mede!
't Is geen droom, geen ijde waan!
Hij is waarlijk opgestaan!

In het verdere gedeelte van dit gedicht is vooral merkwaardig, dat Da Costa hier ook weer komt op z'n meest geliefd thema: de wederkomst van Christus ten oordeel. In den reïfkring van Da Costa en zijn vrienden zag men met verlangen den dag der glorie van Christus tegemoet en de telkens terugkerende bede in Da Costa's gedichten is: „Kom, koning Jezus, kom, ja kom“.

Men weet, dat voor hem en de zijnen daaraan verbonden was de millennium-gedachte, de hoop op de „volzalige herleving van heel dees' aard“, als „een jongske den leeuw beheeren, de wolf zal met het lam verkeerēn en de Engelen Gods weer met den mensch“.

Ook aan het slot van dezen opstandingszang, die als vanzelf naar den dag der wederkomst verwijst, komt deze typeerende gedachte terug:

„Ja, de Heer is opgestaan!
Gods bazuinen zullen klinken!
de eerste dingen zijn vergaan
nieuwe heemlen zullen blinken!
Nieuwe tijden vangen aan!
God is scheppend opgestaan!

Het slot der Paaschzangen — kan het wel anders hij zulk een hooge stemming — is een „Lofzang“, t is de uiting der dankbaarheid, die het besef der volkomen verlossing uit zonde-ellende in 't hart van den christen rijzen doet.

Hallelujah! Lof zij het Lam!
die onze zonden op Zich nam!
Wien bloed ons heeft geheild!
Die dood geweest is, en Hij leeft!
Die 't volk, dat Hij ontzondigd heeft,
in eeuwigheid beveiligd!

Den Koning op des Vaders troon
den Eerstgeborene uit de doon,
den Bloed- en Heilgotige!
der Vorsten Vorst, der Heeren Heer,
Zij heerschappij, en dank, en eer!
dat alle knie zich buige!

Lof zij het Lam, Gods Medgezel
uit Davids zaad, d'Immanuel!
God, in het vleesch verschenen!

Daar deze man zich van het verkeerde zijner handeling bewust was en er overigens geen teekenen van een geestelijke stoornis bij hem gevonden werden, werd hij toerekenbaar verklaard.

In een ander geval maakte een beklagde, die van heling beschuldigd was, den indruk een zeer geringe verstandelijke ontwikkeling te hebben; hij kon niet lezen of schrijven, was stil, toonde zich zeer teruggetrokken; in zijn manier van uitdrukken had hij iets zeer naïefs.

Op den eersten indruk afgaande, zou men kunnen meenen, dat deze man op grond van de gebrekkige ontwikkeling zijner verstandelijke vermogens ontoerekenbaar geacht moest worden.

Bij herhaalde besprekingen met hem en door het inwinnen van allerlei informaties bleek, dat deze man lang zoo dom niet was, als hij leek. Zijn gebrek aan schoolkennis kwam ten gevolge daarvan, dat hij in zijn jonge jaren met zijn ouders in een woonwagen had rondgereisd; hij had nooit eenig onderwijs genoten; maar des ondanks wist hij zich in het praktische leven goed te redden.

Hij had zich eenige jaren in den militairen dienst kunnen handhaven en verdiende daarna met het maken van bezems een behoorlijk loon, waarvan hij met zijn gezin kon leven. Als hij op reis moest, kon hij zichzelf best helpen zonder dat hij lezen kon; hij begreep heel goed, dat hij een derde-klasse-kaartje kreeg aan het loket, waar hij de meer eenvoudige menschen zag staan; met geld kon hij heel goed omgaan.

Ook hier werden geen ziekelijke stoornissen gevonden, zoodat er dus geen termen waren om dezen man zijn misdrijf niet toe te rekenen.

Nog een voorbeeld, waarmee ik de rij wil sluiten, betreft iemand, die reeds eenige malen wegens oplichting en bedriegerij gevangenisstraf had ondergaan.

In zijn familie waren gevallen van zenuwziekte, krankzinnigheid en alcoholmisbruik voorgekomen. In zijn jeugd maakte hij zelf op zijn omgeving soms een vreemden abnormalen indruk; hij was een geweldige grootspreker, die de onmogelijkste dingen vertelde, om zich daardoor grooter voor

In Hem, die wederkomen zal,
In Hem aanbidde 't gansch Heelal
Johovah, den Drieēnen!

Aanbidt den Vader in het Woord!
Aanbidt den Zoon, aan 't kruis doorboord!
Aanbidt den Geest uit beiden!
Van Zijn gemeenschap, Zijn genē,
Zijn liefde en trouw, Hallelujah!
zal ons geen schepsel scheiden.

Moge ook onze Paasch-viering in zulke lofac-coorden eindigen.

C. T.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Suriname.

Suriname is, evenzeer als b.v. Java, een bezitting van Nederland; en als Nederlanders hebben wij tegenover deze kolonie een ernstige en heilige roeping.

Men kan niet zeggen, dat wij, Nederlanders in het algemeen, en als Gereformeerde christenen in het bijzonder, die roeping getrouw hebben betracht. Wat weten wij van Suriname af? Hoogstens is ons bekend, dat de Broedergemeente aldaar gezegend zendingswerk verricht; en daarbij laten wij het. Maar daarbij mogen wij het niet laten.

Want het zendingswerk in Suriname verkeert in grooten nood.

Wij helpen naar alle kanten heen: Russen, Oostenrijkers, Hongaren, Duitschers e.a. Maar zullen, mogen wij dan Suriname, een Nederlandsche kolonie, vergeten? Zullen, mogen wij het zendingswerk daar ten onder laten gaan?

De Broedergemeente ontving tot dusver grooten steun uit Herrnhut; maar die tijd is natuurlijk voorbij. En nu zijn de inkomsten van de Broeders, hoofdzakelijk Duitschers, zoo enorm gedaald, dat het werk dreigt om te komen.

Zij zijn de eenige christenen, die in Suriname arbeiden. En zij hebben er veel zegen gehad. Men leze het bij Callenbach zoo keurig uitgegeven werk van Dr H. Weiss (Vier maanden in Suriname) er maar eens op na. In 1740 zijn de Broeders begonnen, om de hand der outferming uit te steken naar de slaven. Ook zijn zij doorgedrongen in de bosschen, en hebben de Boschnegers het Evangelie gebracht. Christelijke scholen werden opgericht, en verschillende arbeid der liefde ter hand genomen, met name de verpleging der slaven.

Duitschland kan onmogelijk dezen arbeid verzorgen. Moet hij nu worden opgegeven? Het tekort loopt van dag tot dag omhoog, en bedraagt vele duizenden gulden; aan het einde van dit jaar zal het, indien geen hulp geboden wordt, ruim f120.000 bedragen.

De d.g. samenwerkende zendingscorporaties uit de Herv. Kerk willen trachten f25.000 van dit tekort te dekken. Maar hebben wij als Gereformeerden ook niet hulp te bieden? Zeker, onze eigen zending vraagt inspanning van onze krachten; maar toch niet zoo, dat wij tegen deze zending

te doen dan hij was; hij loog zóó, „dat hij zelf geloofde, dat het waarheid was“, zoo werd me van hem verteld.

In zijn betrekkingen deed hij zijn werk naar behooren en met ijver, hij had een goed karakter. Later is hij in den handel gekomen en scheen vooral in den oorlogstijd met smokkelen nogal wat verdiend te hebben. De laatste jaren kwam hij herhaalde malen in aanraking met de justitie, meestal wegens oplichting; hij legde het daarbij buitengewoon slim aan, en stond bekend als een model-oplichter, die door zijn mooi praten er heel wat menschen in had laten loopen.

Ook nu weer had hij op valsche gronden bij verschillende menschen geld te leen gevraagd; ten slotte werd hij weer gearresteerd.

Deze beklagde, die een dergelijke droevige voor-geschiedenis had, toonde nu bij het onderzoek ook duidelijk zijn neiging tot grootspraak, een mooi voordoen van zichzelf, een zich beroemen op het feit, dat hij altijd zooveel geld heeft weggegeven om andere menschen te helpen; hij wilde zelfs door vrome praatjes den indruk vestigen van zeer godsdienstig te zijn.

Toen zijn mededeelingen gecontroleerd werden, bleek herhaaldelijk de onbetrouwbaarheid van wat hij vertelde. Daar deze man met al zijn gefingeerde verhalen en phantasieën steeds bedoelde, zichzelf te bevoordeelen en altijd bewust en met berekening zijn leugens verzon, mocht deze neiging niet als iets ziekeijks beschouwd worden, maar als een zeer versterkte uiting van algemeene verkeerde neigingen, die in het menschelijk hart aanwezig kunnen zijn.

Hij werd toerekenbaar verklaard, en wegens de herhalingen van zijn misdrijf zwaar gestraft.

Door bovenstaande voorbeelden heb ik getracht den lezer een beeld te geven van de taak van den psychiater, in zake het vraagstuk van de toerekenbaarheid.

Daaruit moge nog eens naar voren gehaald worden, dat de hedendaagsche psychiater in het algemeen op het standpunt staat, dat iemand, die een

kunnen zeggen: ga 'ten onder, want wij kunnen niet helpen?

Een klein comité, waarvan Idenburg, die als gouverneur van Suriname het werk der Broeders van nabij heeft gadeslagen, voorzitter is, heeft onder den indruk van dezen grooten nood en in het besef, dat ook wij als Gereformeerden niet achter mogen blijven, aan de kerkeraden een circulaire gericht, met het dringend verzoek voor deze Zending een collecte te houden, of een bijdrage te verleenēn.

Alle onze kerkeraden zullen gewillig een offer brengen, of liever, de gemeente in de gelegenheid stellen te offeren.

De zending der Broedergemeente is niet Gereformeerde in kerkelijken zin, maar wel predikt zij het Evangelie der Schrift. Legge dan niet den kerkeraad de circulaire onbeantwoord ter zijde, en blijke uit onze daden, hoe wij door den Geest van Christus gedreven barmhartig weten te zijn.

J. D. WIELENGA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Een noodkreet.

Uit een klein vlagschriftje, uitgegeven door het Europeesch Centraal bureau to the verleenēn van hulp aan noodlijdende kerken klinkt ons een ware noodkreet tegen.

Laat ik echter eerst mededeelen wat genoemd bureau bedoelt en hoe het ontstaan is.

In de Stammen des tijds, elfde jaargang, 1921—1922, komt onder den titel: toenadering tusschen de kerken, door Dr W. J. Aalders van Groningen, een pracht-artikel voor. Na met meesterhand in een bijzonder goed oriënteerende inleiding nagegaan te hebben wat in den loop der eeuwen was gedaan om tot kerkelijke toenadering te komen, komt Prof. Aalders tot heigēn daartoe vooral wilde dienen in de laatste jaren. Allereerst herinnert de schrijver dan aan den z.g. Wereldbond der kerken. Deze bond bedoelt de kerken op te wekken tot een gezamenlijke actie voor betere internationale verhoudingen en de besirijding van den oorlog. Ook in ons land heeft men eene afdeling opgericht, die sedert 1915 haar eigen orgaan heeft in „Internationaal Christendom“. Deze wereldbond heeft goed werk gedaan voor de verdrukte kerkelijke minderheden en tot oplossing van geschillen gerezen op het terrein der zending. De Bond beoogt de toenadering der volken. De toenadering der kerken is het doel van de Wereldconferentie met betrekking tot geloofszaken en zulke, die de kerkregering raken. „World Conference on Faith and Order“. Het initiatief daartoe werd reeds in 1910 genomen door de Protestantische episcopale kerk in de Vereenigde Staten. Echter eerst in Augustus 1920 is een voorbereidende vergadering gehouden te Genève. Naast deze wordt nog eene andere conferentie sinds dat zelfde jaar voorbereid en wel de „World Conference on Life and Work“, de conferentie voor praktisch Christendom. Vanaf blz. 357

misdadig begaan heeft, alleen dan ontoerekenbaar wordt verklaard, wanneer hij buiten de misdaad om, ook duidelijk de teekenen vertoont van een ziekelijke storing of een gebrekkige ontwikkeling van zijn geestvormogens. Een misdadiger wordt niet ontoerekenbaar geacht, alleen om het feit, dat hij, al is het dan ook herhaaldelijk, misdaden pleegt.

Dat het intusschen niet altijd zoo gemakkelijk is, als het wel schijnt, om uit te maken of iemand lijdende is aan een ziekelijke geestesstoring, kan tevens uit de besproken gevallen duidelijk zijn. Soms schijnt iemand aan leken abnormal of zelfs krankzinnig, terwijl de psychiater hem zijn daden zal toechenen en ook het omgekeerde kan het geval zijn. Maar ook de psychiater komt telkens voor moeilijkheden te staan. De oorzaak is hierin gelegen, dat er niet altijd een scherpe grens getrokken kan worden tusschen normaal en abnormal, tusschen gezondzinnig en krankzinnig; ook hier bestaan geleidelijke overgangen en sprongsgewijze variaties.

Er kunnen zich lichte geestelijke stoornissen ontwikkelen, terwijl de lijder daarom nog wel verantwoordelijk gesteld kan worden voor zijn handelingen. Eerst wanneer deze erger worden en de ziekelijke afwijkingen den mensch in zijn normalen gedachtengang en wilsuitingen belemmeren en zijn geest beheerschen, dan komt het moment, waarop hij niet meer vrij over zijn daden beslissen kan, en dus de verantwoordelijkheid er voor niet meer dragen kan. Alleen dan, moet hij ontoerekenbaar verklaard worden.

Maar als de verkeerde handelingen alleen een uitvloeisel zijn van zondige neigingen, waaraan een misdadiger toegeeft en die hij niet bestrijdt, dan staat hij schuldig tegenover de wet, die hem met straf bedreigt, een straf, waardoor het geschoonden recht moet worden hersteld, en die tevens voor den misdadiger opvoedende waarde moge hebben.

Amsterdam.

S. T. HEIDEMA.

geeft Prof.
de voorlo
April 192
Peterboro
bedoelde
geschied
der te Zu
aan bijna
uitzonder
hield, ech
dese kerk
dat deze
enzen gez
ring van
noemde w
dom, get
gevolgd i
Ook onze
kunnen de
hare voort
te Peterbo
vergaderin
voor de c
bereiden
Augustus
gehouden
testants
gen.

In Amer
waardoor
Noor-Am
samen ver
omrent ee
stantsche
van evang
zocht om
voor Euro
conferentie
vrucht dat
een Cent
aan hu
kerken i
te Zürich
Keller te
phia beple
uit ons m
De bedoeli
lening. Dat
zij behoeve
bieden en
ontvangen.

Men voe
Twee br
van Dr
den nooc
me in E
steun, d
dere vlugs
nood en
Protesta

Deze vl
oogen te l
Wij kun
bizonde
en Gerefor
Onze me
het meeste
Tot nog
genoemde
om ons ni

„Bergop
de verbeter
schuldbelij
Van de
niet veel
De lezer
Maar, al
synode bev
moe is, oo

Wa
Z
Somm
schuld
te zijn
behoort
wil dit
meent
tot God
bedsvor
conserv
zoogena
doorgaa
hoevel
grooten
dan zijn

De